

LA RECERCA SOBRE EL PARC RURAL DE LA TORRE NEGRA: OPORTUNITATS PER A LA REFORMA AMBIENTAL DE SANT CUGAT DEL VALLÈS

Germán Llerena del Castillo
Ajuntament de Sant Cugat del Vallès

Mariona Espinet Blanch
Departament de Didàctica de la Matemàtica i les Ciències Experimentals
Universitat Autònoma de Barcelona

Aitana Martín-Aragón Navazo
Argelaga Serveis Ambientals SL

Kevin Fisher Sabrià
Argelaga Serveis Ambientals SL

La recerca sobre el parc rural de la Torre Negra: oportunitats per a la reforma ambiental de Sant Cugat del Vallès (Resum)

Amb aquest article es fa un balanç de les aportacions fetes per recerques universitàries a l'Ajuntament de Sant Cugat del Vallès (Barcelona) al voltant del parc rural de la Torre Negra. Les recerques són de naturalesa educativa i territorial, posant en valor per primer cop l'agricultura per una ciutat que ha deixat de ser pagesa per esdevenir un símbol de qualitat de vida urbana. Una primera recerca (Martín-Aragón i Espinet, 2007), realitzada com a treball de final de carrera de Ciències Ambientals per la UAB fa una proposta de pla de gestió per al parc rural de la Torre Negra, recentment protegit per l'administració. Aquesta recerca contempla especialment els valors socials i educatius, a banda dels ecològics, per fer les propostes de dinamització de l'espai. Una segona recerca (Fisher, 2008), realitzada com a treball de final de màster d'Agricultura Ecològica per la UB recull les línies de la primera i fa una proposta d'equipament dinamitzador de l'agroecologia a l'espai, un hort educatiu i productiu. Aquest article reflexiona sobre les conseqüències de la recerca en la gestió municipal.

Paraules clau: recerca aplicada, protecció del territori, agroecologia, gestió municipal, Torre Negra.

La investigación sobre el parque rural de la Torre Negra: oportunidades para la reforma ambiental de Sant Cugat del Vallès (Resumen)

Con este artículo se hace un balance de las aportaciones hechas por investigaciones universitarias al Ayuntamiento de Sant Cugat del Vallès (Barcelona) sobre el parque rural de la Torre Negra. Las investigaciones son de naturaleza educativa y territorial, valorizando por primera vez la agricultura para una ciudad que ha dejado de ser campesina para devenir un símbolo de calidad de vida urbana. Una primera investigación (Martín-Aragón i Espinet, 2007), realizada como trabajo de final de carrera de Ciencias Ambientales para la UAB hace una propuesta de plan de gestión para el parque rural de la Torre Negra, recientemente protegido por la administración. Esta investigación contempla especialmente los valores sociales y educativos, aparte de los ecológicos, para hacer las propuestas de dinamización del espacio. Una segunda investigación (Fisher, 2008), realizada como trabajo de final de master de Agricultura Ecológica por la UB recoge las líneas de la primera y hace una propuesta de equipamiento dinamizador de la agroecología en la zona, un huerto educativo y productivo. Este artículo reflexiona sobre las consecuencias de la investigación en la gestión municipal.

Palabras clave: investigación aplicada, protección del territorio, agroecología, gestión municipal, Torre Negra.

The research on the rural park *Torre Negra*: opportunities for the environmental reform of Sant Cugat del Vallès (Abstract)

With this article a balance of the contributions made by university research to the Town Council of Sant Cugat del Vallès (Barcelona) is made around the rural park *Torre Negra*. The research is from educational and territorial nature, putting the agriculture in value for the first time for a city that has stopped being a farmer to become a symbol of urban quality of life. A first research (Martín-Aragón i Espinet, 2007), carried out as work of career of Environmental Sciences final for the UAB a proposal of management plan makes for the rural park *Torre Negra*, recently protected by the administration. This research contemplates especially the social and educational values, apart from the ecological ones, for making the proposals of dinamization of the space. A second research (Fisher, 2008), carried out as work of master end of Organic agriculture for the UB it picks up the lines of the first and a proposal of dinamizator equipment of the agroecology in the zone makes, an educational and productive vegetable garden. This article reflects on the consequences of the research in the municipal management.

Key words: applied research, land's protection, agroecology, municipal management, Torre Negra.

Introducció

Sant Cugat ha crescut acceleradament i s'ha format una identitat a costa de depredar recursos: aigua i territori

Sant Cugat del Vallès és una població que ha passat en poc temps de ser un poble agrícola a estar considerada una ciutat d'alt *standing* amb un nivell o qualitat de vida elevats. Cavalcant a llocs del Pla General Metropolità de 1976, que donava àmplia capacitat de créixer a tot l'entorn metropolità de Barcelona, segons el model de desenvolupament-creixement-progrés vigent en aquests darrers anys, va escollir amb elevat consens polític una via diferent que les ciutats del seu entorn per efectuar aquest creixement: la ciutat difusa, model anglosaxó d'urbanització. Sant Cugat ja havia fet, temps enrere, l'aposta de ser ciutat burgesa més que formar part del "cinturó roig".

Aquest model no produeix ciutats de blocs obrers sinó una versió local del somni americà, però provoca un consum de territori molt més elevat. Les casetes necessiten del cotxe i això implica una despesa energètica més important que les ciutats compactes. L'aigua és –segurament des de fa molts segles- un símbol de riquesa, i a Sant Cugat han proliferat els jardins privats i públics (que arriben a mans municipals dissenyats pels promotors immobiliaris) i les piscines. L'Ajuntament i Ecologistes en Acció han fet estudis sobre el tema (EcAc, 2005). També els serveis són més cars i se'n produeixen

més residus.

Però el model de ciutat difusa ja ha estat qüestionat i rectificat parcialment al municipi i a tot arreu. Ara, tot i que l'urbanisme és molt més conscient dels límits ambientals, ja no queda gairebé territori, mercès a la protecció de la meitat del municipi pel parc de Collserola, per una banda, i per culpa de la urbanització de la major part urbanitzable del municipi, per l'altra.

La població ha provat de protegir un darrer reducte d'espai agrícola adjacent al parc de Collserola: l'àmbit de la Torre Negra

La Torre Negra és un fort militar medieval, que havia de protegir els cultius del Monestir de la vall de Gausac de les escaramusses dels almoràvits, però que ha esdevingut el símbol d'un conflicte social ben diferent en els darrers anys.

Les entitats socials de Sant Cugat van engegar, l'any 1994, una campanya de protecció d'unes 180 hectàrees que havien quedat fora del límit del parc de Collserola i després del seu PEIN (Pla d'Espais d'Interès Natural), ja que la immobiliària Núñez i Navarro havia comprat terres i planificava fer una urbanització ben gran. Aquesta va ser una campanya ciutadana que va aconseguir un consens inèdit a la ciutat i que va provocar un consens polític per la protecció de l'àmbit. La història reivindicativa és llarga i coneguda perquè s'ha convertit en un conflicte judicial i polític de primera magnitud, que encara no ha acabat i que encara té recorregut. El darrer capítol ha estat la inclusió de l'espai dins del límit del Parc Natural de Collserola per part de la Generalitat, després de l'anul·lació judicial del procés administratiu de protecció seguit per l'Ajuntament i la Generalitat anteriorment.

La participació social al llarg del temps ha canviat: en un primer moment es va encarregar de fer la reivindicació de protecció territorial al més pur estil conservacionista. En quant l'Ajuntament va agafar el relleu de manera clara i va liderar la batalla administrativa i judicial, la participació popular va caure. Però ha reascut fa poc temps amb propostes de gestió de l'àmbit. De fet, el primer manifest ecologista de la *Plataforma Cívica per la Defensa de la Torre Negra i Rodalies* (1995) plantejava dues demandes: la protecció i la gestió de l'espai.

La comparació amb el Parc Agrícola de Sabadell és pertinent: si bé a Sant Cugat el procés administratiu ha estat llarg i penós, i no hi ha hagut cap gestió remarcable de l'espai, exceptuant uns estudis de bioindicadors dels darrers anys, a Sabadell la cosa ha anat al revés: tot i tenir endarrerits els processos administratius, es va començar per la gestió agrícola. La raó és clara: a Sabadell no hi havia els problemes judicials que a Sant Cugat han anat frenant tot. Però també hi ha una altra qüestió interessant: si bé a Sabadell la vocació evident era el manteniment de l'activitat agrícola (i dels pagesos) des del primer moment (Martín-Aragón i Espinet, 2007), a Sant Cugat l'energia conservacionista tenia més a veure amb la protecció dels ecosistemes de Collserola, tot i que la història de l'indret és agrícola, i la raó ecològica per la seva importància en quant al manteniment de la biodiversitat collserolenca és precisament el seu caràcter obert, agrícola, davant d'un bosc degradat i que avança i de la urbanització dels conreus.

A Sant Cugat ha costat donar un rerefons agrícola a la protecció de l'espai, però els temps estan canviant i això ja ha arribat.

Les recerques sobre la gestió del territori

La col·laboració entre la universitat i l'Ajuntament desenvolupa una proposta de gestió socioambiental i educativa pel parc rural de la Torre Negra, a través d'una recerca

Si bé la reivindicació de la *Plataforma* que es fes gestió de l'àmbit sempre ha estat sobre la taula, l'Ajuntament prou feines tenia amb el complicat procés administratiu de protecció del sector. El

mateix feia que no hi hagués una bona relació amb els propietaris de l'àmbit, tot i que la propietat de l'espai és molt complexa i diversa.

L'ocasió ha arribat per via d'una col·laboració oberta a través d'un conveni entre Ajuntament i la UAB (Universitat Autònoma de Barcelona), promoguda per l'àrea de Medi Ambient i el Departament de Didàctica de la Matemàtica i les Ciències Experimentals de la facultat d'Educació el 2006. El conveni es va establir per promoure la recerca educativa i fer l'avaluació de dos programes d'educació ambiental municipal: les activitats de medi ambient del Pla de Dinamització Educativa i l'Agenda 21 Escolar.

Una de les necessitats de la nova educació per la sostenibilitat que es volia impulsar era la vinculació al territori (Llerena i Espinet, en premsa), i en aquest sentit la Torre Negra era un escenari ideal. Una alumna de Ciències Ambientals, de pràctiques a l'àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament, i implicada personalment en els moviments proteccionistes i d'agroecologia, va proposar fer una recerca que desenvolupés una proposta de gestió de l'àmbit de la Torre Negra. La recerca seria el seu treball de final de carrera i la professora Mariona Espinet, responsable per la UAB del conveni amb l'Ajuntament, va tutoritzar la recerca.

Es van conèixer diversos parcs agrícoles, naturals i d'interès social i educatiu de Catalunya, estat espanyol, europeus i de Califòrnia. El resultat va ser una proposta de gestió de l'espai que proposava quatre àmbits, un model de gestió basat en quatre potes (Martín-Aragón i Espinet, 2007) :

- la comunicació i la informació
- l'educació i la participació
- la producció, comercialització i consum
- la innovació i recerca

El model de gestió proposa una agricultura periurbana i ecològica que fomenti l'apropament de la població al territori i a la producció d'aliments mitjançant programes educatius i participatius

Es proposa crear un escenari que mobilitzi socialment l'agricultura perduda. S'aposta per l'agricultura ecològica i pels circuits curts de comercialització. Això vol dir que l'agricultura esdevé la protagonista de la gestió, i s'explica pels interessos renovats d'una generació ecologista que s'identifica amb l'agroecologia i el moviment del consum responsable.

La proposta, que recull necessitats expressades per la universitat, l'Ajuntament, les escoles i els moviments socials, proposa la posada en marxa de cultius productius i educatius que amb la comercialització del seu producte generin una dinàmica de consum local cooperatiu per implicar ciutadans i món escolar. Un centre de consum local i cooperatiu hauria de permetre a la gent associar-se per consumir el producte local i fer viable econòmicament l'activitat agrícola local, de nou, que ha estat abandonada per factors locals i globals. El centre seria un equipament educatiu perquè pretendria engegar processos formatius i participatius entre la població, que arribaria atreta per la possibilitat del consum de productes locals.

Un hort productiu en terrenys municipals seria l'iniciador d'aquesta possibilitat, i pretendria animar amb el seu exemple a recuperar pel cultiu més terres abandonades, en aquest cas privades.

Les escoles poden ser protagonistes d'un canvi territorial

Les escoles rarament són protagonistes de canvis territorials. Més aviat es reproduïxen portes endins les propostes ambientals que arriben de fora. En aquesta proposta, en canvi, es fomenta que les escoles siguin les que prenguin decisions, amb l'ànim que l'alumnat comenci a prendre part en una transformació socioambiental. Per això, es planteja que un hort en terreny municipal, al costat de l'hort productiu, sigui centre d'operacions de projectes educatius.

La proposta no és tant un hort per ser visitat, ja que a Sant Cugat existeix ja una xarxa creixent d'horts escolars, primer pas de gestió de l'entorn immediat per l'alumnat. Aquest hort educatiu municipal hauria de fer possible la generació de llavors autòctones i altres processos agrícoles que serien la base per processos educatius de relació dels horts escolars amb el territori, en un intercanvi escolar entre les escoles i amb l'entorn social que de fet ja ha començat.

Però les escoles, a més, poden generar processos bastant poderosos amb els seus menjadors, si els transformen en menjadors escolars ecològics i de consum local. Es pot generar, si es treballa d'acord amb la pagesia ecològica local, un impuls important per l'agroecologia. Evidentment, aquests processos són complexos, però són una oportunitat educativa que no es pot quedar en un senzill canvi de productes.

Una segona recerca concreta un equipament clau del projecte global: l'hort productiu i educatiu

La recerca de Martín-Aragón i Espinet (2007) va establir un model innovador en el sentit en què es centrava en aspectes socioculturals i educatius, tot i que tenia conseqüències agrícoles importants. La qüestió agrícola va ser desenvolupada més tard per una segona recerca, la de Fisher Sabrià (2008). Acabava llavors un màster en agricultura ecològica per la UB (Universitat de Barcelona) i havia de fer la seva recerca de final de màster. Va decidir fer-la tot desenvolupant el projecte d'hort productiu i educatiu que proposava l'anterior recerca.

L'autor coneixia de prop –per raons professionals- la feina educativa que s'estava desenvolupant a Sant Cugat i la necessitat concreta de l'hort educatiu. També era membre actiu del moviment agroecològic i compartia un projecte amb altres membres d'impuls d'horts productius. Coneixedor també de la realitat territorial de la Torre Negra, va escollir un espai que acabava de canviar de propietari i havia passat, mercès a una permuta que l'Ajuntament ofería a tots els propietaris del sector, a ser un terreny municipal (terrenys adjacents al torrent de Llaceres).

La recerca desenvolupa una diagnosi de l'espai en l'aspecte agrícola i de l'oportunitat com a activitat econòmica viable que representava l'hort productiu, donat l'entorn social existent. Finalment, realitza una proposta de disseny de la finca productiva ecològica, que té en compte i promou uns circuits de comercialització curts, una proximitat important amb la població i un treball emmarcat en la recuperació municipal de l'agricultura. La part educativa de l'hort es deixa més oberta en espera que en el disseny hi puguin participar d'una manera o una altra les escoles.

Més endavant hi ha hagut una tercera recerca que plantejava també una proposta similar a una altra finca, ja no la Torre Negra, sinó de Valldoreix (de Solà-Morales, 2009), que recull també el caràcter socioeducatiu del poc espai agrícola que queda a Sant Cugat. Altres recerques s'orienten en aspectes educatius diversos. De manera que el territori està sent l'escenari de recerques amb conseqüències reals que tot seguit analitzarem.

Les conseqüències de les recerques: les propostes de gestió arriben a l'Ajuntament que les va acollint

La primera recerca (Martín-Aragón i Espinet, 2007) va establir les línies mestres d'un projecte molt global i ambiciós, que s'havia d'anar concretant posteriorment. Però en si mateix ja era una concreció de recerques anteriors que van ser encarregades durant el 2006 per l'Ajuntament per al procés de protecció del parc rural de la Torre Negra (Càceres i Cassanyes, 2006; Puértolas, Múrria i Prat, 2005; Minuàrtia, 2006).

L'estudi de Càceres i Cassanyes (2006) feia propostes per a la gestió agrícola del parc rural de la Torre Negra. Partia d'una línia de recuperació de varietats autòctones i de l'experiència a Sabadell que, vist amb perspectiva, va aterrar poc en la complexitat d'un espai sotmès a processos administratius i judicials traumàtics: es tractava l'espai com una sola finca amb vocació netament agrícola, i fins i tot amb personal a disposició. En canvi, el plantejament de Martín-Aragón i Espinet

era molt més realista: treballava des del conflicte existent i feia propostes compatibles amb el mateix.

Per una altra banda, projectava una dinàmica global molt oberta i idealista, per complexa i transversal: circuits curts de comercialització, participació escolar, gestió municipal, etc. Tot plegat difícil per la situació de conflicte (és més senzill proposar accions unilaterals). Quina va ser la resposta de l'Ajuntament? Davant de propostes molt àmplies, és habitual trobar-se amb una resposta prudent i distant, i així va ser. Tot i això, el projecte va començar a córrer internament com un projecte de futur desitjable i encoratjador. No només internament, sinó que les entitats socials també van començar a plantejar-se aquesta nova fase de gestió com una oportunitat per desenvolupar projectes socials. També els centres escolars van començar a comptar amb el projecte per un futur que potenciaria el projecte educatiu que s'estava desplegant (el dels horts escolars).

Una entitat, el Club Muntanyenc Sant Cugat –seu de la *Plataforma Cívica per la Defensa de la Torre Negra i Rodalies*–, va desenvolupar una proposta molt interessant de centre de dinamització que pretenia posar en marxa el projecte de la recerca, ja que es tractava del segon equipament clau: el centre i l'hort havien de permetre iniciar tota la dinàmica. El projecte es va estar discutint i construint conjuntament entre l'entitat i l'Ajuntament, fins que es va veure que la inversió municipal que s'havia de fer no era compatible amb una relació conveniada entre una entitat i un Ajuntament, sinó que havia de ser objecte d'un concurs públic. Això va fer que el procés canviés de naturalesa i s'endarrerís molt la posada en marxa del centre, que encara resta pendent a que l'Ajuntament estableixi els recursos i el projecte que ha de posar a concurs.

L'hort sí que ha estat acollit per l'Ajuntament i s'ha encarregat ja la seva construcció (cal fer una tanca i unes infraestructures importants). Aquesta, per la situació jurídica del terreny en què es troba, ha de tenir naturalesa efímera fins que es defineixi una carretera. L'aprovació del projecte, per tant, ha trigat molt i ara mateix és només un primer pas que el temps acabarà consolidant o bé aturant definitivament. Però la seva activitat s'iniciarà aquesta primavera, si no hi ha més dificultats.

Un dels primers projectes que es preveu iniciar està relacionat amb els menjadors escolars. Cal tenir en compte que no és possible produir, a Sant Cugat, l'aliment que necessita la seva població. Som un municipi indigent, en aquest sentit, i els menjadors escolars no són pas l'excepció. És més, el moviment de cooperatives agroecològiques tenen la possibilitat d'obtenir aliments de prop, amb el mètode de les cistelles o per comanda, però no és el cas dels menjadors, que són consumidors molt més exigents –per costums i per normativa– en els requeriments per obtenir els aliments i donada la situació productiva catalana, han d'anar molt més lluny per trobar una producció compatible amb la seva demanda. Tot i això, és possible començar a treballar educativament amb un producte i la participació de l'alumnat.

És a dir, que els projectes escolars també s'han vist potenciats pel resultat de les recerques.

Conclusions

De les recerques fetes podem concloure que han esdevingut noves oportunitats en un medi incert.

Generacions de recerques

Per una banda, cal destacar que tenim, a l'Ajuntament, dues generacions de recerques. La primera, corresponent als encàrrecs municipals per al procés de protecció. Molt més ajustades a la normativa, evidentment, per les quals es va encarregar a eminències dels temes (xarxa hidrològica, qüestió agrícola, protecció contra incendis, etc.). Algunes són d'execució "immediata" (des del moment en què l'Ajuntament enllesteix els procediments administratius pertinents, lo qual no és mai immediat), com ara fer alguns camins determinats o actuacions concretes. Altres, són d'impossible execució en quant pretenen una actuació més àmplia (el cas de la gestió agrícola i la intervenció de recuperació de

la xarxa de rieres i torrents), ja que xoquen amb mil impediments diversos (procés judicial, requeriments normatius inacabables -com ara l'atermament de les rieres-, la pròpia planificació urbanística, etc.).

En cap cas aquestes primeres recerques (ni tan sols la de Pla Especial del parc rural de la Torre Negra) han esdevingut un projecte municipal que aportés il·lusió i dinamisme. La seva missió era desenvolupar normativa i no podien adequar-se a la realitat social, que finalment determina molt la dinàmica dels projectes.

La segona generació de recerques, que són les que aquí hem comentat, són de naturalesa molt diferent. No han estat encarregades, i per tant ningú ha cobrat per fer-les, sinó que es tracta de processos formatius d'alumnes entusiastes. Són molt més valentes en els seus plantejaments, i poden arribar a esdevenir projectes de futur il·lusionadors. Xoquen també amb la complexitat del context local, però parteixen de la mateixa per proposar mesures que iniciïn les dinàmiques que plantegen de futur. És a dir, s'assemblen més a estratègies i campanyes socials que al compliment de normatives.

El cert és que la majoria de les primeres recerques estan al calaix, sense poder ser executades. Les segones, en canvi, estan vives en el sentit en què no es desenvolupen com s'han plantejat, sinó que es van transformant per adaptar-se a la realitat canviant (cal tenir en compte que els impediments i dificultats van "sorgint" al llarg del camí, no es coneixen d'entrada, i el procés judicial ha anat canviant objectivament la situació), però tenen indubtablement una força generadora molt més important.

Impacte en actors diversos

Una segona consideració a fer és que les recerques han tingut impacte en actors diversos: administració, món escolar, entitats socials. L'Ajuntament no ha dit mai un "no" polític, sinó que les dificultats -enormes- per posar en marxa les propostes han estat de procediment. L'espai és una veritable complicació donat el conflicte judicial, i la situació s'ha qualificat amb encert de "setge judicial a l'Ajuntament"[1] per part del promotor privat. Això ha fet que fins i tot l'activitat escolar que es proposa per l'hort educatiu hagi de ser mirada amb lupa per moltes instàncies internes de l'Ajuntament. Qui coneix el funcionament de l'administració entendreà fàcilment que és gairebé impossible avançar d'aquesta manera.

També el món escolar s'ha alimentat d'aquestes recerques, a l'hora que ha estat el seu referent. És important, en educació per la sostenibilitat, trobar vincles amb el territori que siguin reals, on es puguin prendre decisions. No podem estar constantment "llegint" la realitat per aprendre'n, necessitem participar i modificar-la per desenvolupar competències que ens permetin endinsar-nos en un món incert, necessitat de moltes transformacions complexes (Breiting *et al.*, 2007). Necessitem eines personals i socials, i les hem d'experimentar. L'escola i el territori han de relacionar-se de manera activa.

Les entitats socials han pogut reactivar-se després d'un temps en què la seva participació havia baixat considerablement. Les recerques universitàries han obert vies per a la gestió (de seguida comentarem la qüestió agrícola) innovadores, que el moviment social no havia pogut desenvolupar. Posteriorment a les propostes de les recerques, s'han engegat projectes concrets que han tornat a seure a la mateixa taula entitats i administració, aquesta vegada en un to menys reivindicatiu.

La universitat també s'apropa al territori i se'n vincula quan les recerques parteixen i es dirigeixen a la gestió real. La contextualització en educació per la sostenibilitat és imprescindible. Bona part del que comentàvem sobre les dues generacions de recerques s'explica perquè el referent d'unes recerques són les ciències físiques i el de les altres són les ciències socials. Les Ciències Ambientals hi naveguen entremig, i és interessant veure com els plantejaments dels alumnes són insegurs entre els dos referents. En aquest sentit, l'educació és un referent que ha decantat la balança cap a un enfocament molt més social.

L'aportació de l'agricultura

Com dèiem al principi, l'agricultura era el passat de Sant Cugat. Un passat a oblidar o a conservar en museus, però no pas una opció per una ciutat moderna i d'alt *standing*. Les raons són globals i locals. Les recerques universitàries tenen molt en compte el context global i plantegen un món diferent, en el que l'agroecologia ha de ser una eina de transformació en un sentit oposat a les transformacions dominants que es donen en el planeta des dels anys 1950.

Aquest plantejament global pot ser objecte de seminaris, conferències i altres dinàmiques intel·lectuals que la població sancugatena (molt universitària) pot consumir sense cap necessitat d'aplicar-ho localment. A Sant Cugat l'agricultura no és un valor en si mateix. Recordem que el propi moviment ecologista es planteja l'agricultura a partir de la necessitat de manteniment de la fauna de Collserola, que necessita d'espais oberts i aquests s'han conformat a partir de l'agricultura.

Aquestes recerques seuen a la taula a tècnics i polítics amb propostes agrícoles, totalment extemporànies en el seu imaginari, més quan han de ser l'eix de projectes socials de futur. Volem insistir en aquest punt: el procediment administratiu que és habitual en un Ajuntament s'entén en el funcionament d'una ciutat urbana, de l'àmbit metropolità de Barcelona. Però és molt inadequat per un context rural, en el que s'hagués de gestionar terres de cultiu i sectors pagesos. Les maneres de contractar que té l'Ajuntament són adequades per empreses que ofereixen serveis o fan obres, però no per la realitat del camp i l'agricultura. Els temps agrícoles, és ben sabut per tothom, marquen les relacions i els procediments perquè si no l'activitat es fa inviable.

A Sant Cugat ara cal plantejar-se un redescobriments de procediments adequats per fer possible l'activitat agrícola. I realment està passant, s'estan reorganitzant les coses internament per fer possible processos com posar en marxa un camp, fer convenis amb els propietaris, etc.

Creiem que aquest cas exemplifica bé com la recerca pot fer aportacions innovadores de valor a la gestió real del territori, tenint en compte la complexitat del context local i les tendències globals.

Notas

[1] Segons l'expressió d'un periodista que prefereix mantenir-se en l'anonimat.

Bibliografia

CÀCERES, Marta i CASSANYES, Francesc. *Pla de gestió agrícola del parc rural de la Torre Negra (Sant Cugat del Vallès)*. Barcelona: Universitat Politècnica de Catalunya ESAB, 2006. No publicat.

DE SOLÀ-MORALES, Ignasi. *Proposta agroecològica per a la finca de can Monmany*. Barcelona: Universitat de Barcelona, 2008. No publicat.

ECOLOGISTES EN ACCIÓ. *Campanya Sant Cugat Estalvia aigua*, 2005. No publicat.

FISHER, Kevin. *Disseny d'un hort pedagògic i productiu al parc rural de la Torre Negra (Sant Cugat del Vallès)*. Barcelona: Universitat de Barcelona, 2008. No publicat.

LLERENA, Germán i ESPINET, Mariona. Estudio de caso para la evaluación de una agenda 21 escolar municipal: el caso de Sant Cugat del Vallès. In JUNYENT, Mercè y CANO, Luís. *Investigar para avanzar en Educación Ambiental*. Madrid: Organismo Autónomo Parques Nacionales. Ministerio de Medio Ambiente y Medio Rural y Marino. En premsa.

MARTÍN-ARAGÓN, Aitana i ESPINET, Mariona. *Document base per al Pla de Gestió i Desenvolupament del parc rural de la Torre Negra*. Bellaterra, Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona, 2007. No publicat.

Minuàrtia, Estudis Ambientals. *Pla Especial de protecció i millora rural per a l'àmbit del parc rural de la Torre Negra*. Sant Cugat del Vallès: Ajuntament de Sant Cugat del Vallès, 2006. No publicat.

PUÉRTOLAS, Laura; MÚRRIA, Francesc; PRAT, Narcís. *Pla de gestió i conservació de la xarxa de rieres i torrents del parc rural de la Torre Negra (Sant Cugat del Vallès)*. Barcelona: Universitat de Barcelona, 2005. No publicat.

MOGENSEN, Finn; MAYER, Michela; BREITING, Soren; i VARGA, Attila. *Educació per al desenvolupament sostenible. Tendències, divergències i criteris de qualitat*. Barcelona: Editorial Graó, 2007.

© Copyright Germán Llerena del Castillo, Mariona Espinet Blanch, Aitana Martín-Aragón Navazo, Kevin Fisher Sabrià, 2010

© Copyright *Biblio3W*, 2010

Ficha bibliográfica:

LLERENA DEL CASTILLO, Germán; Mariona ESPINET BLANCH; Aitana MARTÍN-ARAGÓN NAVAZO y Kevin FISHER SABRIÀ. La recerca sobre el parc rural de la Torre Negra: oportunitats per a la reforma ambiental de Sant Cugat del Vallès. *Biblio 3W. Revista Bibliogràfica de Geografia y Ciencias Sociales*, Universidad de Barcelona, Vol. XV, nº 887 (5), 5 de septiembre de 2010. <<http://www.ub.es/geocrit/b3w-887/b3w-887-5.htm>>. [ISSN 1138-9796].

[Volver al índice de Biblio 3W número 887](#)

[Índice de Biblio 3W](#)

[Menú principal](#)